

в модель додаткових спеціальних умов задача набуває властивостей імітаційного процесу. Особливістю моделювання системних управлінських рішень на рівні окремих технологічних процесів є те, що перехід на економічні методи управління включає застосування різних механізмів товарно-грошових відносин. Одним із важливих механізмів є ціновий, за допомогою якого створюються умови для забезпечення еквівалентності обміну товарів різних галузей народного господарства та АПК.

Особливістю розробленого підходу є те, що досягнення оптимальної політики витрат при програмуванні врожаю в окремих технологічних періодах здійснюється не на основі єдиної економіко-математичної моделі, а при допомозі комплексу спеціалізованих економіко-математичних моделей.

А. В. Махота,

Харківський національний університет внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ЗАПОЗИЧЕНЬ НА РІВЕНЬ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В умовах нестабільності на світових фінансових ринках вітчизняні банки постали перед проблемою дефіциту фінансових ресурсів для підтримки достатнього рівня ліквідності, що негативно відобразилось на динаміці розвитку національної банківської системи та рівні її конкурентоспроможності. Виходячи з цього, в процесі забезпечення конкурентоспроможності національної банківської системи особливої актуальності набувають питання залежності вітчизняних банків від зовнішніх джерел фінансування.

У період дестабілізації світового фінансового середовища 2008–2009 рр. найбільших проблем зазнали банки I групи у рейтингу Національного банку України за розміром активів як такі, що протягом 2003–2009 рр. обслуговували найбільшу частку національного ринку банківських послуг та утримували 60–70 % обсягу загальних активів і зобов'язань банківської системи України. Виходячи з цього, можна стверджувати, що основу банківського сектора національної економіки складають саме банки I групи. Від рівня їх конкурентоспроможності залежить ефективність функціонування національної банківської системи у цілому.

Аналіз обсягів залучення коштів на міжнародних фінансових ринках банками I групи протягом 2003–2008 рр. (табл. 1) показав, що

у цілому по групі ступінь залежності зазначених банківських установ від зовнішніх запозичень є невисокою: їх частка у загальних активах цих банків становить у середньому 1,8 %. Розглядаючи вклад коштів, залучених із зовнішніх джерел фінансування, в обсяг активних операцій окремих банків I групи, слід відзначити їх найвищий рівень у загальних активах 2003–2008 рр. таких банків, як ПАТ “Укрпромбанк” – 8,3 %, ПАТ “ПУМБ” – 6,3 %, ПАТ Банк “Фінансита Кредит” – 3,6 %, ПАТ “УкрСиббанк” – 3,6 %, ПАТ Банк “Надра” – 3,4 % та ПАТ “Укрексімбанк” – 3 %. В умовах світової фінансової кризи дані банківські установи на фоні відтоку депозитних вкладів населення зіткнулися з проблемою недостатності коштів для погашення зобов’язань перед іноземними кредиторами, що спричинило погіршення результатів діяльності даних банків, падіння рівня їх ліквідності та, відповідно, конкурентоспроможності в цей період.

Автори зазначають, що “коли відразу кілька банків мають високі рівні вилучення коштів, банківська система просто не в змозі вчасно їх надавати без шкоди потребам економіки”.

Таблиця 1

**Обсяги залучення коштів банками I групи у рейтингу
Національного банку України на зовнішніх фінансових ринках
шляхом розміщення єврооблігацій та синдікованих кредитів
протягом 2003–2008 рр.**

№ пор.	Банк	Рік						Усього зовнішніх запозичень, тис. грн.
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	
1	“ПриватБанк”	\$100 000				2 250 000	\$270 000	4 205 419
2	“Райффайзенбанк Аваль”	\$14 500	\$45 000			\$500 000	\$200 000	3 895 132
3	“Ощадбанк”							
4	“УкрСиббанк”		\$100 000	\$125 000	2 500 000	1 000 000	\$52 000	4 946 403
5	“Укрсоцбанк”			\$100 000				512 470
6	“Укрексімбанк”				\$525 000	775 000		3 426 250
7	“ОТП Банк”							
8	“Альфа-Банк”				72 832	963 790		1 036 622
9	“Надра”			\$132 000	\$175 000	\$130 000	\$55 000	2 506 408
10	“ВТБ Банк”							

Продовж. табл. 1

№ пор.	Банк	Рік						Усього зовнішніх запозичень, тис. грн.
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	
11	"Промінвестбанк"							
12	"Форум"			\$25 000	\$100 000			633 118
13	"ПУМБ"				\$150 000	\$275 000	\$154 000	2 957 402
14	"Фінанси та Кредит"				\$100 000	\$130 000	\$112 000	1 751 429
15	"Укрпромбанк"				\$33 000	613 000	\$34 000	3 441 385
16	"Сведбанк"				\$14 000			70 700
17	"Укргазбанк"				\$16 000	\$66 000		414 100
18	"Брокбізнесбанк"					\$27 500		138 875
Усього, тис. \$		\$114 500	\$145 000	\$382 000	\$ 1 113 000	\$1 128 500	\$877 000	
Усього, тис. грн.					2 572 832	5 601 790		
Середньорічний офіційний курс гривні до дол. США		5,3327	5,3192	5,1247	5,0500	5,0500	5,2672	
Усього зовнішніх запозичень по банках, тис. грн.		610 594	771 284	1 957 635	8 193 482	11 300 715	4 619 352	27 453 063
Загальні активи банків, тис. грн.		62 466 316	84 209 542	139 303 792	222 348 697	395 202 443	629 542 973	1 533 073 763
Питома вага коштів, залучених банками на зовнішніх ринках, у їх загальних активах		1,0 %	0,9 %	1,4 %	3,7 %	2,9 %	0,7 %	1,8 %

Погоджуючись з такою думкою слід зазначити, що забезпечення конкурентоспроможності національної банківської системи вимагає високого рівня розвитку окремих її учасників.

Як показали результати дослідження, у цілому по групі провідних банків України залежність від зовнішніх джерел фінансування є незначною, а для окремих її представників частка зовнішнього фінансування в активних операціях стала вирішальною в період світової фінансової кризи та негативно відобразилася на рівні їх конкурентоспроможності, що в свою чергу дестабілізувало ситуацію на ринку банківських послуг України в цілому.